

Kunskapsunderlag

Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

2025-11-12

Innehållsförteckning

1	SeQF fyller 10 år	4
1.1	En kugge i ett globalt maskineri	4
2	Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, EQF	4
2.1	Det började med Köpenhamnsprocessen	4
2.2	Ett system för att främja transparens och rörlighet	5
2.3	Nivåer och läranderesultat är grunden	5
2.4	Krav för att hänvisa en nationell referensram till EQF	6
2.5	Samverkan genom den rådgivande gruppen	7
2.6	Kvalitetskrav för att skapa tillit	8
2.7	Länder som hänvisat till EQF	8
2.8	Utvärdering av EQF – resultat och vägen framåt?	9
3	En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	10
3.1	Varför SeQF?	10
3.2	En operativ referensram	11
3.3	Myndigheten för yrkeshögskolan är nationell samordningspunkt för EQF	11
3.4	Utveckling och införande av SeQF	11
3.4.1	2009–2014: arbete med utformning av en svensk referensram	11
3.4.2	2015–2016: initial implementering av SeQF	12
3.4.3	SeQF hänvisades till EQF 2016	12
3.5	SeQF:s reglering	12
3.5.1	Lag (2015:478) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om validering och om avgift för ansökan som avser kvalifikationer för livslångt lärande.	12
3.5.2	Förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	12
3.6	Nivåer, nivåbeskrivningar och progression	13
4	En karta över olika kvalifikationer	14
4.1	En öppen referensram	14
4.2	Olika "typer" av kvalifikationer	15
4.2.1	Författningsreglerade kvalifikationer, från det formella utbildningssystemet	15
4.2.2	Kvalifikationer utanför formell utbildning	16
4.3	En nationell kvalifikationsdatabas	16
5	Ytterligare läsning	18

Bilaga 1: Författningsreglerade kvalifikationer

Bilaga 2: Grundläggande begrepp för EQF och SeQF

1 SeQF fyller 10 år

1.1 En kugge i ett globalt maskineri

Lärande sker överallt – i klassrum, på arbetsplatser, i föreningslivet och genom vardagliga erfarenheter. Det kan vara formellt, icke-formellt eller informellt, men oavsett form har allt lärande ett värde. Lärande äger också i allt större utsträckning rum under hela livet. För att detta värde ska kunna synliggöras, erkännas och användas – både inom och utanför nationella gränser – behövs gemensamma strukturer och överenskommelser.

Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF) och vår svenska nationella motsvarighet (SeQF) är verktyg som stödjer detta. EQF är en del av EU:s bredare arbete för att främja livslångt lärande och rörlighet – två grundpelare i unionens vision om ett inkluderande och konkurrenskraftigt Europa. Genom att koppla kvalifikationer till en gemensam struktur bidrar EQF och SeQF till att göra individers kompetens synlig, jämförbar och användbar – oavsett hur, var eller när den har utvecklats.

I nuläget medverkar alla EU:s medlemsländer i samarbetet kring EQF och flera av EU:s grannar, till exempel Ukraina och våra nordiska grannar Island och Norge, deltar även de i EQF-samarbetet. Arbetet med referensramar för kvalifikationer är inte enbart en europeisk ensak, det är en global företeelse med ca 150 länder som har eller håller på att utveckla nationella referensramar, där bland andra Australien och Nya Zeeland har haft nationella referensramar på plats sedan många år.

Det här kunskapsunderlaget har tagits fram i samband med att SeQF fyller tio år. Syftet är att ge en tydlig bild av både EQF:s och SeQF:s utgångspunkter, utveckling och nuläge. Underlaget bygger till stor del på den svenska hänvisningsrapporten (se mer i avsnitt 3.4.3) samt på material framtaget av EU-kommissionen och Cedefop.

2 Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, EQF

2.1 Det började med Köpenhamnsprocessen

EQF:s framväxt är nära kopplad till Köpenhamnsprocessen, som inleddes 2002 för att stärka samarbetet inom yrkesutbildning i Europa.¹ Målet för Köpenhamnsprocessen var att öka transparensen och jämförbarheten mellan olika utbildningssystem, främja rörlighet och höja kvaliteten i yrkesutbildning. Processen betonade behovet av gemensamma verktyg för att jämföra och översätta kvalifikationer mellan länder – ett behov som blev alltmer akut i takt med att arbetskraftens rörlighet ökade inom EU:s inre marknad.

Som ett av flera verktyg för att nå målen med Köpenhamnsprocessen utvecklades den europeiska referensramen för kvalifikationer som ett svar på behovet av ett gemensamt verktyg för att öka jämförbarheten mellan kvalifikationer i olika europeiska länder. Den första rekommendationen om EQF antogs av Europaparlamentet och rådet 2008. En reviderad rekommendation beslutades 2017.²

¹ ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/memo_04_293

² Rådets rekommendation av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Utvecklingen av EQF inspirerades också av Bolognaprocessen, som sedan 1999 har harmoniserat högre utbildning i Europa genom införandet av en gemensam struktur (bland annat tre examenscykler: kandidat, master, doktor) och en referensram för jämförbarhet av examina (Qualifications Framework of the European Higher Education Area, QF-EHEA).³ EQF bygger på samma grundprinciper som Bologna-referensramen men är bredare och omfattar alla typer av kvalifikationer – inte bara högre utbildning – och stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Både QF-EHEA och EQF bygger på principen om läranderesultat (learning outcomes) för att beskriva nivåer (examenscykler) i referensramarna – alltså vad en individ förväntas ha lärt sig eller kunna efter ett lärande.

2.2 Ett system för att främja transparens och rörlighet

EQF inrättades 2008 genom en rådsrekommendation där medlemsländerna bland annat uppmannades att hänvisa sina nationella kvalifikationer till EQF senast 2010.

Rekommendationen syftade till att främja transparens, jämförbarhet och rörlighet inom Europa. Rekommendationen uppmuntrade utvecklingen av nationella kvalifikationsreferensramar och användningen av läranderesultat för att definiera kvalifikationer.

EQF har flera syften. Referensramen främjar medborgarnas rörlighet inom och mellan länder, underlättar livslångt lärande, stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv, och bidrar till modernisering av utbildningssystemen i Europa. Genom att skapa en gemensam referensram för kvalifikationer ökar EQF transparensen och förståelsen för vad olika kvalifikationer innebär, vilket i sin tur förväntas förbättra anställningsbarhet och social integration.

Bild 1. Syftet med EQF⁴

I den reviderade rekommendationen från 2017 lyftes bland annat möjligheten att även EU:s grannländer ska kunna koppla sina nationella referensramar till EQF, och länderna rekommenderades även att kontinuerligt uppdatera sina hänvisningsrapporter för att hålla dessa aktuella.

2.3 Nivåer och läranderesultat är grunden

Kärnan i EQF är dess åtta referensnivåer som var och en definieras med hjälp av deskriptorer (nivåbeskrivningar) i kategorierna *kunskaper*, *färdigheter* samt *ansvar och självständighet*. Dessa nivåer sträcker sig från grundläggande kunnande (nivå 1) till avancerat och specialiserat kunnande (nivå 8).

³ European Higher Education Area and Bologna Process.

⁴ 10 år med den europeiska referensramen för kvalifikationer. [EQF brochure and infographic | Swedish | Europass](#)

Bild 2. Ett system med nivåer⁵

EQF:s nivåbeskrivningar är det som ligger till grund för att kunna jämföra nivåer och kvalifikationer mellan de länder som har kopplat sina nationella referensramar till EQF. EQF "innehåller" i sig inte några kvalifikationer men genom kopplingen till de nationella referensramarna fungerar EQF som en "översättningsnyckel" mellan länder. De tre kategorierna och nivåbeskrivningarna i form av övergripande läranderesultat utgör de krav som olika kvalifikations förväntade läranderesultat ska jämföras med för att kunna motsvara en nivå i de nationella referensramarna. Det bidrar bland annat till att man inom utbildningssektorn i ökad utsträckning går över till ett synsätt baserat på läranderesultat, det vill säga vad en individ ska veta, kunna och kunna utföra efter ett lärande för att erhålla en kvalifikation, och att medvetenheten ökar om att den kompetens som krävs för att nå en specifik kvalifikation kan utvecklas på många olika sätt och i många olika sammanhang.

2.4 Krav för att hänvisa en nationell referensram till EQF

För att en nationell referensram ska kunna kopplas till EQF krävs att ett antal kriterier uppfylls, bland annat att kvalifikationerna bygger på läranderesultat, att kvalitetssäkringssystemen är förenliga med EQF:s principer, och att internationella experter deltar i hänvisningsprocessen. Hänvisningsrapporten ska vara offentlig och innehålla en tydlig redovisning av hur varje kriterium har uppfyllts.

Kriterier och förfaranden för koppling av nationella referensramar eller system för kvalifikationer till den europeiska referensramen för kvalifikationer

1. Ansvarsområden och/eller rättslig behörighet för alla berörda nationella organ som deltar i hänvisningsprocessen fastställs tydligt och offentliggörs av de behöriga myndigheterna.
2. Det finns en tydlig och konkret koppling mellan kvalifikationsnivåerna i de nationella referensramarna och systemen för kvalifikationer och nivådeskriptorerna i den europeiska referensramen för kvalifikationer.
3. De nationella referensramarna eller systemen för kvalifikationer och deras kvalifikationer bygger på principen om läranderesultat och är kopplade till systemen för validering av icke-formellt och informellt lärande och om lämpligt till meritssystem.
4. Förfarandena för att inkludera kvalifikationer i de nationella referensramarna för kvalifikationer eller för att beskriva kvalifikationernas placering i det nationella kvalifikationssystemet är tydliga.
5. De nationella kvalitetssäkringssystemen för utbildning refererar till de nationella referensramarna eller systemen för kvalifikationer och är förenliga med de principer för kvalitetssäkring som fastställs i bilaga IV till denna rekommendation.

⁵ Ibid.

6. Hänvisningsprocessen ska inbegripa ett godkännande från det behöriga kvalitetssäkringsorganet som visar att hänvisningsrapporten överensstämmer med gällande nationella överenskommelser, bestämmelser och rutiner för kvalitetssäkring.
7. Internationella experter ska delta i hänvisningsprocessen och hänvisningsrapporten ska innehålla skriftliga yttranden om hänvisningsprocessen från minst två internationella experter från två olika länder.
8. Den behöriga myndigheten eller de behöriga myndigheterna ska certifiera kopplingen mellan de nationella referensramarna eller systemen för kvalifikationer och den europeiska referensramen för kvalifikationer. En utförlig rapport om hänvisningsprocessen, där varje kriterium ska behandlas separat, ska tillsammans med underlaget till rapporten offentliggöras av de behöriga myndigheterna, inbegripet den europeiska referensramens nationella samordningspunkter. Samma rapport kan användas för självcertifiering för referensramen för kvalifikationer för det europeiska området för högre utbildning, i enlighet med dess kriterier för självcertifiering.
9. Senast sex månader efter det att hänvisningsrapporten har offentliggjorts eller uppdaterats ska medlemsstaterna och övriga deltagande länder offentliggöra hänvisningsrapporten och tillhandahålla relevant information för jämförelser på den berörda europeiska portalen.
10. Till följd av hänvisningsprocessen bör alla nyligen utfärdade handlingar som rör kvalifikationer som ingår i de nationella referensramarna eller systemen för kvalifikationer (till exempel utbildningsbevis, examensbevis och kvalifikationstillägg) och/eller register över kvalifikationer som utfärdas av behöriga myndigheter innehålla en tydlig hänvisning, med hjälp av nationella referensramar eller system för kvalifikationer, till lämplig nivå i den europeiska referensramen för kvalifikationer.

Bild 3. Kriterier för koppling mellan en nationell referensram och EQF⁶

2.5 Samverkan genom den rådgivande gruppen

EQF styrs genom en rådgivande grupp (EQF Advisory Group) som inrättades genom den första rådsrekommendationen om EQF 2008 för att säkerställa övergripande samordning och främja transparens och tillit i hänvisningsprocessen. Gruppens roll bekräftades i rekommendationen från 2017. Gruppen leds av Europeiska kommissionen och består av nationella representanter (två per medlemsstat samt för vart och ett av de övriga elva deltagande länderna), aktörer från arbetsmarknaden, utbildnings- och civilsamhällesrepresentanter samt Europarådet. Gruppen stödjer arbetet med att hänvisa nationella referensramar till EQF och behandlar frågor som kriterierna för att koppla nationella referensramar till EQF, horisontella jämförelser och hantering av internationella kvalifikationer. I och med rekommendationen om validering 2012 utökades den rådgivande gruppens uppdrag och inkluderar nu även uppföljning av rekommendationen om validering.

Gruppen får stöd av expertis från Europeiska centrumet för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop)⁷ och Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (ETF)⁸. Kommissionen tillhandahåller även utvecklingsmedel genom Erasmus+ till medlemsländerna genom de nationella samordningspunkterna (NSP) för att stödja arbetet med nationella referensramar.

⁶ Rådets rekommendation av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

⁷ CEDEFOP | European Centre for the Development of Vocational Training

⁸ Home | ETF

2.6 Kvalitetskrav för att skapa tillit

Kvalitetssäkring är grunden för tilliten till EQF. Den säkerställer att kvalifikationer som kopplas till de nationella referensramarna är jämförbara, transparenta och pålitliga – vilket är avgörande för rörlighet och erkännande mellan länder. Utan robust kvalitetssäkring riskerar jämförelser mellan kvalifikationer att bli osäkra. Genom gemensamma principer skapas förtroende, vilket gör att bland annat individer, utbildningsanordnare och arbetsgivare kan lita på att en EQF-nivå motsvarar en jämförbar kompetens oavsett land.

Principer för kvalitetssäkring av kvalifikationer som ingår i de nationella referensramar eller system för kvalifikationer som hänförs till den europeiska referensramen

Alla kvalifikationer motsvarande en nivå inom den europeiska referensramen för kvalifikationer bör kvalitetssäkras, så att förtroendet för deras kvalitet och nivå ökas. I överensstämmelse med nationella förhållanden och med beaktande av skillnader mellan olika sektorer bör kvalitetssäkring av kvalifikationer motsvarande en nivå inom den europeiska referensramen för kvalifikationer uppfylla följande villkor:

1. Både utformningen av kvalifikationer och tillämpningen av strategin baserad på läranderesultat bör omfattas.
2. En giltig och tillförlitlig bedömning enligt överenskomna och tydliga läranderesultat baserade på standarder bör säkerställas och certifieringsprocessen omfattas.
3. System och förfaranden för återkoppling för kontinuerliga förbättringar bör ingå.
4. Alla berörda parter bör delta i alla stadier i processen.
5. Konsekventa utvärderingsmetoder som kombinerar självbedömning och extern granskning bör ingå.
6. Den bör vara en integrerad del av den interna styrningen, inbegripet utkontrakterad verksamhet, i organ som utfärdar kvalifikationer motsvarande en nivå inom den europeiska referensramen för kvalifikationer.
7. Den bör bygga på tydliga och mätbara mål, standarder och riktlinjer.
8. Den bör stödjas av tillräckliga resurser.
9. Den bör omfatta en regelbunden översyn av befintliga externa tillsynsorgan eller tillsynsmyndigheter som utför kvalitetssäkring.
10. Den bör innefatta elektronisk tillgång till utvärderingsresultat.

Bild 4. Principer för kvalitetssäkring av kvalifikationer⁹

2.7 Länder som hänvisat till EQF

I nuläget är det 41 länder som medverkar i samarbetet kring EQF, varav 37 som formellt kopplat (hänvisat) sina nationella referensramar till EQF, däribland alla medlemsländer. De sista medlemsländerna slutförde hänvisningsprocessen under 2024–2025, vilket innebär att den första fasen av EQF-referering nu är avslutad. Av de medverkande länderna är det 18 som öppnat sin referensramar för alla typer av kvalifikationer, det vill säga även för kvalifikationer som används utanför formell utbildning.

⁹ Rådets rekommendation av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

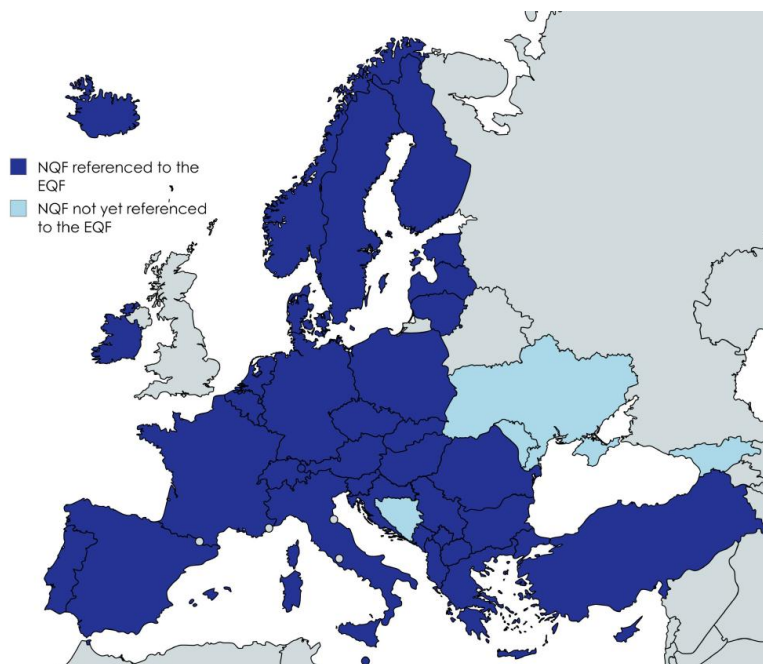

Bild 5. Länder som medverkar i EQF-samarbetet (källa Cedefop).

För att hålla informationen aktuell har 10 länder redan uppdaterat sina hänvisningsrapporter: Belgien (Flandern), Danmark, Estland, Frankrike, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Malta och Nederländerna. Innan Storbritanniens utträde ur EU hade även England, Skottland och Wales uppdaterat sina rapporter.

2.8 Utvärdering av EQF – resultat och vägen framåt?

Europeiska kommissionens utvärdering¹⁰ av implementeringen av 2017 års EQF-rekommendation om den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF) visar att referensramen har etablerats som ett centralt verktyg för transparens och jämförbarhet av kvalifikationer i Europa. Implementeringen bedöms som framgångsrik: i skrivande stund har alla medlemsländer hänvisat sina nationella referensramar (NQF) till EQF, vilket har skapat en gemensam struktur för att förstå och jämföra kvalifikationer över gränserna. Hänvisningsprocessen har inte bara ökat jämförbarheten utan också fungerat som en katalysator för nationella diskussioner om kvalitet och läranderesultat.

En av de mest betydande effekterna är den bredare användningen av läranderesultat som grundprincip för att beskriva kvalifikationer. Detta har förbättrat förståelsen av kvalifikationers innehåll och underlättat jämförelser mellan olika utbildningssystem. Samtidigt kvarstår utmaningar, bland annat skillnader i hur läranderesultat formuleras och publiceras, vilket kan försvåra jämförbarheten.

Utvärderingen visar också att utvecklingen att öppna upp de nationella referensramarna för kvalifikationer som används utanför formell utbildning går långsamt framåt. Även om fler länder har öppnat sina NQF för sådana kvalifikationer är det fortfarande långt ifrån alla som har valt den vägen.¹¹ Detta begränsar EQF:s potential att fullt ut stödja livslångt lärande. På den internationella arenan har EQF däremot haft stor genomslagskraft. Referensramen har blivit en global referenspunkt och inspirerat utvecklingen av nationella och regionala referensramar i andra delar av världen, exempelvis Afrika och Asien.

¹⁰ [European Commission publishes evaluations of Europass and European Qualifications Framework - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

¹¹ Enligt den senaste europeiska inventeringen av nationella referensramar är det nu (2024) 18 medlemsländer som har öppnat sina referensramar för kvalifikationer som används utanför formell utbildning, det vi i Sverige kallar för icke-formella kvalifikationer.

Pilotprojekt för jämförelser med referensramar i tredje land, som Ukraina, Australien och Nya Zeeland, har ökat förståelsen och tilliten, men praktisk användning i erkännandeförfaranden är ännu begränsad.

Trots dessa framsteg är EQF:s synlighet och användning bland arbetsgivare, studenter och allmänheten fortfarande låg. Detta begränsar dess praktiska värde för mobilitet och erkännande. Dessutom har inga större förändringar skett i nationella kvalitetssäkringssystem, och digitala lösningar för att koppla samman databaser och göra information mer tillgänglig är fortfarande underutvecklade.

För att stärka EQF:s roll och relevans framöver lyfter utvärderingen av EQF:s implementering fram flera prioriterade områden. För det första bör länder säkerställa att hänvisningsrapporter hålls uppdaterade, så att jämförbarheten och tilliten upprätthålls. För det andra behövs tydlig vägledning för hur nya typer av kvalifikationer – såsom mikromeriter, internationella kvalifikationer och kvalifikationer från icke-formella lärmiljöer – kan inkluderas i de nationella referensramarna. Kommunikation och synlighet måste förbättras genom mer strukturerade och målgruppsanpassade strategier som når arbetsgivare, studenter och arbetstagare.

Digitalisering är ett annat centralt område. Utvecklingen av interoperabla databaser och kopplingar till Europass bör intensifieras, och nya tekniska lösningar som artificiell intelligens kan bidra till att förbättra sökbarhet och analys. Internationellt samarbete bör fortsätta att utvecklas genom strukturerade metoder för jämförelser med tredje land, vilket stärker EQF:s roll som global standard. Slutligen bör arbetet med att främja livslångt lärande intensifieras genom att skapa flexibla lärvägar och integrera validering och erkännande av olika typer av lärande i NQF.

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att EQF är ett välfungerande och relevant verktyg, men att dess fulla potential ännu inte är realiserad. Genom att stärka synlighet, digitalisering, inkludering av nya kvalifikationstyper och internationellt samarbete kan EQF fortsätta att vara en hörnsten i Europas arbete för kompetensförsörjning, mobilitet och livslångt lärande.

3 En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

3.1 Varför SeQF?

EQF syftar till att främja livslångt lärande och stärka anställningsbarhet, rörlighet och social inkludering inom EU. För att uppnå detta är EQF öppet för kvalifikationer från både formell utbildning, utbildning utanför det formella utbildningssystemet, och från lärande i till exempel arbets- och föreningsliv. EQF-rekommendationen betonar att medlemsländerna bör inkludera kvalifikationer från olika aktörer – både offentliga och privata. Detta var en viktig utgångspunkt för utvecklingen av SeQF.

I Sverige sker organiserat lärande både inom och utanför det formella utbildningssystemet. Det formella systemet är välreglerat, medan icke-formellt lärande – som kan leda till certifikat, intyg, med mera – delvis är oreglerat och erbjuds av många olika aktörer. Det kan handla om lärande i arbetslivet, inom folkbildningen, eller utbildning anordnad av privata företag. I vissa sektorer förekommer även lärande på arbetsplatsen enligt kollektivavtal, efter avslutad gymnasial yrkesutbildning.

Om SeQF enbart skulle omfatta kvalifikationer från det formella utbildningssystemet, skulle många kvalifikationer som utfärdas i Sverige hamna utanför referensramen. För Sverige är det därför viktigt att SeQF ger en helhetsbild av både formella och icke-formella kvalifikationer. Genom att koppla SeQF till EQF underlättas jämförelser av kvalifikationer – både nationellt och internationellt – oavsett i vilket sammanhang kvalifikationen används och utfärdas.

3.2 En operativ referensram

Vartannat år genomför Cedefop, på uppdrag av EU-kommissionen, en europeisk inventering av hur långt medlemsländerna har kommit med sina nationella kvalifikationsreferensramar. Resultaten presenteras både i landrapporter och i Cedefop:s digitala verktyg för nationella referensramar.¹² Ett resultat från inventeringen är en bedömning av hur utvecklad varje lands referensram är utifrån olika stadier: från utforskande och utformning, via antagande och aktivering, till operationell referensram och slutligen revidering.

I inventeringen som genomfördes 2022 bedömdes SeQF att vara en operationell referensram. Kriterierna för operationella referensramar är bland annat att de används som en referenspunkt för utveckling och granskning av standarder och läroplaner, nivåer anges på certifikat och diplom, kvalifikationsdatabaser fungerar och kvalitetssäkringsmekanismer finns på plats. Läs mer i Sveriges landrapport.¹³

3.3 Myndigheten för yrkeshögskolan är nationell samordningspunkt för EQF

EQF-rekommendationen från 2008 låg till grund för att varje medlemsland har utsett en nationell samordningspunkt för EQF (NSP, på engelska National Coordination Point, NCP). Syftet med samordningspunkterna är att stödja genomförandet av EQF på nationell nivå. Enligt rekommendationen ska samordningspunkten samordna arbetet med att hänvisa de nationella kvalifikationerna till EQF, säkerställa att olika kvalifikationsnivåer är transparenta och begripliga, informera om EQF och dess koppling till nationella kvalifikationsreferensramar samt bidra till ökat förtroende och förståelse mellan olika aktörer, både inom landet och internationellt. I Sverige har Myndigheten för yrkeshögskolan varit utsedd att vara NSP för EQF sedan 2009.

3.4 Utveckling och införande av SeQF

3.4.1 2009–2014: arbete med utformning av en svensk referensram

Mellan 2009 och 2014 fick Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) i sin roll som NSP för EQF flera uppdrag att ta fram förslag för hur en nationell referensram för kvalifikationer skulle kunna utformas.¹⁴ En viktig utgångspunkt var att både kvalifikationer från det formella utbildningssystemet och andra typer av kvalifikationer skulle kunna kopplas till referensramen.

Formella kvalifikationer är välkända i Sverige, men utgör bara en bråkdel av det totala antalet kvalifikationer som används och utfärdas. Många sektorer och privata aktörer erbjuder också kvalifikationer. Därför behövde nivåerna och nivåbeskrivningarna i SeQF utformas så att de täcker hela det formella utbildningssystemet, samtidigt som de är relevanta för kvalifikationer från andra aktörer.

En annan viktig del i arbetet var att involvera relevanta aktörer och myndigheter i arbetet med att utforma SeQF. Förslaget till SeQF togs fram i dialog med intressenter, utbildningsanordnare, arbetsgivare, arbetstagarorganisationer och andra, som bjöds in att delta från början. I juli 2014 skickade regeringen ut förslaget på offentligt samråd till berörda parter.¹⁵

¹² National qualifications frameworks (NQF) online tool. [Countries | CEDEFOP](#)

¹³ Cedefop. (2025). *European Inventory of National Qualifications Frameworks 2024: Sweden*. Cedefop. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/7733427>

¹⁴ Regeringsuppdragen och myndighetens återrapporteringar återfinns här: [Publikationer - Myndigheten för yrkeshögskolan](#)

¹⁵ Remisspromemoria (U2014/4373/GV) En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande, Utbildningsdepartementet.

3.4.2 2015–2016: initial implementering av SeQF

Under utvecklingen av SeQF gjordes bedömningen att EQF:s struktur med åtta nivåer fungerar väl för att beskriva och klassificera svenska kvalifikationer. Därför fick SeQF samma grundstruktur, med nivåbeskrivningar uttryckta i termer av kunskaper, färdigheter samt ansvar och självständighet.¹⁶

För att SeQF ska kunna inkludera kvalifikationer från olika områden och aktörer är nivåbeskrivningarna utformade för att skapa likvärdiga förutsättningar. De anpassades till svensk kontext för att spegla nationellt viktiga aspekter. Genom kopplingen till EQF möjliggörs jämförelser med kvalifikationer i andra EU-länder. De brett formulerade nivåbeskrivningarna ansågs kunna bidra till ökad förståelse och förtroende mellan aktörer, genom att visa att kvalifikationer av mycket olika karaktär kan motsvara samma nivå i den nationella referensramen.

I april 2015 skickade regeringen ut propositionen om införandet av SeQF – *Vissa frågor med anledning av införandet av en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande* (Prop. 2014/15:107) och i oktober trädde *Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande* i kraft.

3.4.3 SeQF hänvisades till EQF 2016

I juni 2016 presenterade Sverige vår hänvisningsrapport för den rådgivande EQF-gruppen för att visa hur SeQF uppfyller de tio krav som krävs för att kopplas till EQF. Rapporten godkändes, och sedan dess är SeQF formellt hänvisad till den europeiska referensramen. Den svenska hänvisningsrapporten publicerades av Myndigheten för yrkeshögskolan under 2023.¹⁷ Rapporten är ett viktigt dokument för att förstå hur SeQF är uppbyggt och hur både SeQF och svenska kvalifikationer relaterar till EQF.

3.5 SeQF:s reglering

3.5.1 Lag (2015:478) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om validering och om avgift för ansökan som avser kvalifikationer för livslångt lärande.

Lagen trädde i kraft den 1 oktober 2015 och reviderades under 2022. Lagen ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, mandat att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för en ansökan om beslut om nivån på en kvalifikation enligt den nationella kvalifikationsreferensramen för livslångt lärande. Regeringen har reglerat avgiften i SeQF-förordningen (Förordning (2015:545)). I och med revideringen 2022 ger lagen även regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om validering av en persons kunnande.¹⁸

3.5.2 Förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF-förordningen) trädde i kraft den 1 oktober 2015 och innehåller bestämmelser om den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande. Förordningen reviderades under 2022 och ändringarna trädde i kraft 1 januari 2023.

Förordningen definierar SeQF:s huvudsyfte samt referensramens konstruktion i nivåer och kategorier av nivåbeskrivningar (nivåbeskrivningarna finns i förordningens bilaga 1)

¹⁶ Från början kallades deskriptorn *ansvar och självständighet* för *kompetenser*, vilket förändrades i och med revidering av SeQF-förordningen 2023 för att följa motsvarande förändring i den reviderade EQF-rekommendationen från 2017.

¹⁷ [Referensrapport: Hur SeQF länkar till EQF - Myndigheten för yrkeshögskolan](#)

¹⁸ Regeringen har meddelat föreskrifter om validering genom Valideringsförordning (2022:1549): [Valideringsförordning \(2022:1549\) | Sveriges riksdag](#)

samt definierar vad en kvalifikation är. I bilaga 2 listas de kvalifikationer vars läranderesultat är författningsreglerade och som regeringen fattat beslut om nivå för. Förordningen innehåller också bestämmelser om hur en organisation som ansvarar för att fastställa innehållet i en kvalifikation som inte har författningsreglerade läranderesultat (så kallade icke-formella kvalifikationer), kan ansöka om ett beslut om nivån för sin kvalifikation i enlighet med SeQF (se mer i avsnitt 4.2).

Förordningen innehåller också bestämmelser om uppföljning och granskning av sådana (icke-formella) kvalifikationer, informations- och anmälningsskyldighet för den ansvariga organisationen, hur en ändring av ett beslut ska hanteras och avgiften för ansökan. Den innehåller också bestämmelser om att Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) årligen ska rapportera om sina beslut om nivåer för kvalifikationer, och att MYH kan utfärda mer detaljerade föreskrifter om verkställigheten av förordningen och om specifika frågor. Slutligen omfattar förordningen även bestämmelser om att ett beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

3.6 Nivåer, nivåbeskrivningar och progression

SeQF består av åtta nivåer som visar hur avancerat en kvalifikations innehåll är, där nivå 8 är den mest avancerade. Varje nivå har en beskrivning – ofta kallad nivåbeskrivning eller deskriptor – som används för att jämföra kvalifikationens innehåll i form av förväntade läranderesultat med SeQF:s nivåer. Nivåerna beskrivs utifrån tre kategorier, precis som i EQF: *kunskaper, färdigheter* samt *ansvar och självständighet*.

Beskrivningarna av SeQF:s olika nivåer bygger på varandra och på så sätt beskriver alla nivåer tillsammans en **progression** – från nivå 1 till nivå 8. Det är värt att notera att SeQF inte ska ses som en steg där en individ måste kliva på alla steg. En högre nivå är inte per automatik bättre, det centrala är att en kvalifikation motsvarar "rätt" nivå i förhållande till dess syfte och användningsområde. Kvalifikationers omfattning är inte avgörande för att de ska kunna motsvara en nivå enligt SeQF och därför kan kvalifikationer av olika omfattning motsvara samma nivå.

Tabell 1. Progression i SeQF:s nivåbeskrivningar.

SeQF nivå	Kunskap	Färdigheter	Ansvar och självständighet
1	Grundläggande allmän kunskap inom ett arbets- eller studieområde	Utföra rutinmässiga uppgifter och följa enkla instruktioner inom ett arbets- eller studieområde	Utföra enkla uppgifter under ledning
2	Breddad kunskap inom ett arbets- eller studieområde	Tillämpa angivna regler, metoder och verktyg för att utföra tilldelade uppgifter, följa instruktioner inom ett arbets- eller studieområde	Utföra arbete eller studier med viss självständighet och ta ansvar för enklare uppgifter
3	Kunskap som krävs för att utföra uppgifter inom ett arbets- eller studieområde	Välja och använda information med hjälp av anvisade metoder, verktyg och material	Ta ansvar för att tilldelade uppgifter slutförs, värdera egna och gemensamma resultat
4	Fördjupad kunskap inom ett arbets- eller studieområde	Välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller, material, verktyg och metoder inom ett arbets- eller studieområde	Ta initiativ, reflektera, organisera och genomföra arbete och studier självständigt. Kritiskt granska och självständigt bedöma ett urval av källor
5	Specialiserad kunskap inom ett arbets- eller studieområde	Lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde	Självständigt behandla innehållet i ett arbets- eller studieområde som leder till fortsatt lärande och professionell utveckling

6	Avancerad kunskap inom arbets- eller studieområde	Identifiera, formulera, analysera och lösa problem samt utföra komplexa uppgifter	Tillämpa specialiserad kunskap för utveckling inom ett arbets- eller studieområde
7	Mycket avancerad kunskap inom ett arbets- eller studieområde	Analysera, värdera och lösa sofistikerade och komplexa uppgifter	Värdera information, fakta och metoder inom ett arbets- eller studieområde med hänsyn till relevanta aspekter
8	Den mest avancerade och systematiska kunskapen inom ett arbets-, studie- och forskningsområde	Analysera, syntetisera och kritiskt bedöma komplexa företeelser, frågeställningar och situationer	Utvärdera forskning eller utvecklingsarbete inom ett arbets- eller studieområde, skapa och välja egna forsknings-/innovations-/utvecklingsuppgifter

4 En karta över olika kvalifikationer

4.1 En öppen referensram

Observera att bilden inte innehåller alla kvalifikationer med beslut om nivå enligt SeQF.

 Kvalifikationer utanför formell utbildning (så kallade icke-formella kvalifikationer), nivåbeslutade av MYH efter en ansökan. Se den nationella kvalifikationsdatabasen, myh.se/kvalifikationer.

 Kvalifikationer som kan uppnås genom formell utbildning (så kallade formella kvalifikationer), nivåbeslutade av regeringen. För en komplett lista se bilaga 2 i Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

 Nivå enligt den europeiska referensramen, EQF.

Bild 6. Översikt över SeQFs nivåer och kvalifikationer.

En av målsättningarna med att utveckla och införa en svensk referensram var att kunna ge en överskådlig bild, en form av karta, över all de kvalifikationer som används och utfärdas i Sverige, helt i enighet med den första EQF rekommendationen från 2008. Sverige var ett av de första länderna att göra så, tillsammans med bland andra Nederländerna, Irland och Österrike. I skrivande stund är det 18 länder som medverkar i

samarbetet kring EQF som har öppnat sina referensramar för kvalifikationer som utfärdas utanför formell utbildning, en ökning från 2019 då motsvarande antal var sju länder.¹⁹

I SeQF-förordningen definieras en kvalifikation som "dokumenterade resultat av lärande i form av *kunskaper, färdigheter* samt *ansvar och självständighet*". En kvalifikation är med andra ord i förväg fastställda krav som en individ ska ha uppnått för att erhålla ett kvalifikationsbevis. En viktig grundprincip är att alla kvalifikationer ska beskrivas med resultat av lärande (resultat av lärande kallas ofta också för läranderesultat), på engelska "learning outcomes". Läranderesultat definieras som vad en person ska veta, förstå och kunna göra efter en lärandeprocess (för att erhålla ett kvalifikationsbevis). En kvalifikations innehåll ska beskrivas som **förväntade** läranderesultat som en individs kunskande bedöms mot för att säkerställa att individen har uppnått de i förväg fastställda (dokumenterade) läranderesultaten (se mer i bilaga 2). Det är viktigt att notera att i SeQF är det nivån på kvalifikationer som bestäms – inte individuella läranderesultat eller personliga meriter. Principen om läranderesultat innebär att individer kan ha utvecklat de kunskaper, färdigheter och det ansvar och den självständighet som krävs för en viss kvalifikation på olika sätt. Det bör även noteras att det inte finns några krav på att en kvalifikation ska ha en viss omfattning för att kunna motsvara en nivå enligt SeQF.

En kvalifikation kan som sagt uppnås på olika sätt, det vill säga den är oberoende av på vilket sätt en individ har lärt sig det som kvalifikationen kräver. Kvalifikationen är slutresultatet efter en lärprocess men specificerar inte **hur** lärandet ska gå till eller **var** det ska ske. Vägen till en kvalifikation, lärandeprocessen, är ofta en utbildning, men det kan också vara erfarenheter individen har gjort på annat sätt, till exempel genom arbetslivserfarenheter, fritidsaktiviteter eller ideella engagemang. Vägen till en kvalifikation kan dessutom vara en kombination av olika typer av utbildningar och på annat sätt utvecklat kunskande/kompetens. Det är därför viktigt att skilja mellan kvalifikation och utbildning, och förenklat kan det uttryckas som att det är kvalifikationer och inte utbildningar som motsvarar en nivå enligt referensramen. En utbildning har vanligtvis en intern progression i lärandet, och utbildningens ingående delar, till exempel i form av kurser, kan individuellt motsvara olika nivåer i referensramen. Dock är det kvalifikationen som sammanlagd helhet som omfattas av nivåbeslutet, inte de ingående delarna.

4.2 Olika "typer" av kvalifikationer

I nuläget fattas beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar enligt SeQF på två olika sätt. För kvalifikationer som är författningsreglerade, kvalitetssäkrade och vars övergripande resultat av lärande finns i författningsregleringen, beslutar regeringen om vilken nivå dessa kvalifikationer motsvarar. För alla andra kvalifikationer kan den som ansvarar för att fastställa kvalifikationens innehåll (läranderesultat) ansöka till myndigheten för yrkeshögskolan om att erhålla ett beslut om vilken nivå kvalifikationen motsvarar. För att på ett enkelt sätt kunna särskilja dessa, brukar de kallas för formella respektive icke-formella kvalifikationer.²⁰ Både de formella och de icke-formella kvalifikationerna kan i sin tur delas in i underkategorier, till exempel yrkeshögskolekvalifikationer (formell) eller arbetslivskvalifikationer (icke-formell). I EQF-sammanhang har man även valt att använda ytterligare kategorier, som bland annat mikromeriter och internationella kvalifikationer.

4.2.1 Författningsreglerade kvalifikationer, från det formella utbildningssystemet

För att en kvalifikation inom det formella utbildningssystemet ska kunna motsvara en nivå i enlighet med SeQF behöver några grundförutsättningar vara uppfyllda:

¹⁹ Information från den europeiska inventeringen av nationella referensramar, [National Qualifications frameworks \(NQFs\) online tool](#) | CEDEFOP

²⁰ Observera att detta inte är begrepp som förekommer i SeQF:s reglering.

1. Kvalifikationen ska vara författningsreglerad
2. Kvalifikationen ska vara kvalitetssäkrad
3. Kvalifikationens resultat av lärande (oftast i form av examenskrav) ska anges i författningsregleringen

Beslut om nivå för dessa kvalifikationer fattas av regeringen i SeQFs förordning, där alla så kallade formella kvalifikationer listas i bilaga 2.²¹ Listan återfinns även i bilaga 1 i detta underlag.

4.2.2 Kvalifikationer utanför formell utbildning

SeQF är en öppen referensram som syftar till att kunna omfatta alla typer av kvalifikationer oavsett vem som ansvarar för kvalifikationen (se avsnitt 3.1). Därför kan även kvalifikationer som regeringen inte fattat nivåbeslut för omfattas av ett nivåbeslut (efter ett ansökningsförfarande). Dessa kvalifikationer kallas med ett samlingsnamn för **icke-formella kvalifikationer**. Det kan vara kvalifikationer som används inom arbetslivet, folkbildningen, föreningsliv, med mera.

För att en "icke-formell" kvalifikation efter en ansökan ska kunna omfattas av ett nivåbeslut är det vissa grundförutsättningar som behöver vara uppfyllda. Dessa framgår av SeQF-förordningen. Det är den som ansvarar för att fastställa en kvalifikations innehåll (förväntade läranderesultat) som kan ansöka. Förutsättningen för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen är att den som ansvarar för kvalifikationen säkerställer att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår. Ett beslut gäller i tio år. Ansökan prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan som även ansvarar för att granska sådana kvalifikationer vid behov men minst vid ett tillfälle under beslutets giltighetstid. Granskningen ska säkerställa att kvalifikationens beslutade nivå upprätthålls och kraven på systematiskt kvalitetsarbete fortfarande är uppfyllda.

Det är viktigt att notera att ett beslut om vilken nivå en icke-formell kvalifikation motsvarar enligt referensramen inte innebär att Myndigheten har godkänt en eventuell utbildning som leder till kvalifikationen. När myndigheten granskar icke-formella kvalifikationer är det heller inte en granskning av den eventuella utbildningen som leder fram till kvalifikationen. En icke-formell kvalifikation som omfattas av ett nivåbeslut innebär heller inte att det följer med några rättigheter för individen som erhållit kvalifikationen, till exempel behörighet till fortsatta studier som till exempel en gymnasieexamen ger. På så sätt skiljer sig de icke-formella kvalifikationerna från de formella. En icke-formell kvalifikation med ett beslut på till exempel nivå 5 går inte att jämföra med en yrkeshögskolekvalifikation, eller motsvarande på nivå 6 med en kandidatexamen. SeQF:s syfte är att skapa jämförbarhet och jämförbarhet är inte detsamma som att olika kvalifikationer på samma nivå går att jämföra med varandra (se också avsnitt 4.1).

4.3 En nationell kvalifikationsdatabas

Flertalet av de länder som deltar i EQF-samarbetet utvecklar nationella kvalifikationsdatabaser för att ytterligare öka transparens för sina nationella kvalifikationer och referensramar. Syftet med dessa databaser är att samla och göra information om kvalifikationer tillgänglig på ett strukturerat sätt, vilket underlättar jämförelser, ökar transparensen och stärker förtroendet mellan olika aktörer och mellan länder. Databaserna visar bland annat vilken nivå en kvalifikation motsvarar i den nationella referensramen och hur den relaterar till EQF, vilket är värdefullt för individer, arbetsgivare, utbildningsanordnare och bedömningsinstanser – både nationellt och internationellt.

²¹ Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande | Sveriges riksdag

I Sverige finns en nationell kvalifikationsdatabas som förvaltas av Myndigheten för yrkeshögskolan. Den innehåller kvalifikationer både formella och icke-formella kvalifikationer enligt SeQF och visar även motsvarande nivå enligt EQF. Databasen är sökbar och innehåller information om kvalifikationstyp, ansvarig organisation, bevisform (examen, certifikat, yrkesbevis, med mera) samt klassificering enligt nationella och internationella system som SSYK, SUN och ISCED. Databasen är under kontinuerlig utveckling och både mer information och fler kvalifikationer läggs till löpande, det senaste tillskottet är kvalifikationen som kan uppnås genom Nationell yrkesutbildning (NY). Databasen nås via myh.se/kvalifikationer. I Cedefop:s online verktyg för de nationella referensramarna och på Europass-plattformen går det att hitta länkar till andra länders kvalifikationsdatabaser.²²

I EU:s arbete med livslångt lärande och rörlighet är Europass-plattformen ett nav för att individer ska kunna hitta information om utbildning och arbete inom unionen. Därför samlas och presenteras även information om nationella kvalifikationer på plattformen. Sveriges kvalifikationsdatabas skickar data om svenska kvalifikationer till Europass via det så kallade Qualifications Dataset Register (QDR), därmed blir de kvalifikationer som finns i den svenska databasen också sökbara på Europass-plattformen. Det går att söka utifrån EQF-nivå, land eller utbildningsområde. Här finns denna sökfunktion: [Hitta en kurs | Europass](#)

²² National Qualifications frameworks (NQFs) online tool | CEDEFOP och National Qualifications Frameworks (NQFs) | Europass

5 Ytterligare läsning

EQF-rekommendationerna:

- [EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS REKOMMENDATION](#) av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande
- [Rådets rekommendation](#) av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Om EQF på Europass-portalen:

- [Den europeiska referensramen för kvalifikationer \(EQF\) | Europass](#)

Cedefop:s digitala verktyg för nationella referensramar:

- [National Qualifications frameworks \(NQFs\) online tool | CEDEFOP](#)

Sveriges landrapport för 2024:

- [Sweden – European inventory of NQFs 2024 | CEDEFOP](#)

Propositionen om SeQF:

- [Vissa frågor med anledning av införandet av en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande - Regeringen.se](#)

SeQF:s reglering:

- [Lag \(2015:478\) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om validering och om avgift för ansökan som avser kvalifikationer för livslångt lärande | Sveriges riksdag](#)
- [Förordning \(2015:545\) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande | Sveriges riksdag](#)

Sveriges hänvisningsrapport till EQF

- [Referensrapport: Hur SeQF länkar till EQF - Myndigheten för yrkeshögskolan](#)

Information om SeQF på myh.se

- [SeQF – Sveriges referensram för kvalifikationer - Myndigheten för yrkeshögskolan](#)

Sveriges nationella kvalifikationsdatabas

- [Sök kvalifikationer i vår databas - Myndigheten för yrkeshögskolan](#)

Bilaga 1: Författningsreglerade kvalifikationer

Förteckning över nivåer på kvalifikationer vars resultat av lärande är författningsreglerat:

Nivå 1

- Slutbetyg från anpassade grundskolan
- Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå

Nivå 2

- Slutbetyg från grundskolan
- Slutbetyg från specialskolan
- Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå
- Gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola
- Komvuxbevis från kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå
- Betyg från utbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola
- Betyg från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola
- Intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola

Nivå 3

- Inga formella kvalifikationer

Nivå 4

- Gymnasieexamen från gymnasieskolan
- Slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan
- Gymnasieexamen från kommunal vuxenutbildning
- Slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning
- Examen enligt förordningen (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning
- Intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola

Nivå 5

- Gymnasieingenjörsexamen från gymnasieskolan
- Yrkeshögskoleexamen från yrkeshögskolan

Nivå 6

- Examina på grundnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100)
- Examina på grundnivå enligt bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet
- Examina på grundnivå enligt bilagan till förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan
- Kvalificerad yrkeshögskoleexamen från yrkeshögskolan

Nivå 7

- Examina på avancerad nivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100)
- Examina på avancerad nivå enligt bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet

- Examina på avancerad nivå enligt bilagan till förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan

Nivå 8

- Examina på forskarnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100)
- Examina på forskarnivå enligt bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet Förordning (2024:109)

Bilaga 2: Grundläggande begrepp för EQF och SeQF

Denna begreppslista omfattar vanligt förekommande begrepp för EQF och SeQF. Syftet är att ge kortfattade beskrivningar av begreppen som klargör dess innebörd och hur vissa begrepp relaterar till varandra.

Begrepp	Förklaring
EQF	Förkortningen EQF står för European Qualifications Framework, på svenska – den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande. EQF är en så kallad transnationell (eller ibland regional) referensram som knyter samman flera nationella referensramar och som fungerar som ett verktyg för att underlätta jämförelser mellan kvalifikationer från olika länder.
SeQF	Förkortningen SeQF står för <i>Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande</i>. SeQF är ett nationellt system för att organisera och klassificera olika kvalifikationer som förekommer i Sverige, både inom utbildning och arbetsliv. SeQF:s syfte är att främja livslångt lärande och förbättra anställningsbarhet och underlätta rörlighet för arbetstagare och studerande både i Sverige och inom EU. (se §1 i Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande) SeQF har 8 nivåer, där nivå 8 motsvarar det mest avancerade kunnande en kvalifikation representerar. Nivåerna i SeQF beskrivs i 3 kategorier: <i>kunskaper, färdigheter och ansvar och självständighet</i>.
NQF	Förkortningen NQF står för National Qualifications Framework, och används som en samlande förkortning när olika länders referensramar för kvalifikationer diskuteras. De flesta länder kallar den egna referensramen för något specifikt som till exempel SeQF (Sveriges referensram) eller NLQF (Nederländernas referensram).
Kvalifikation	En kvalifikation kan förenklat förklaras som i förväg fastställda och beskrivna krav på kunnande inom ett visst yrkes- eller utbildningsområde. En individ måste ha uppnått kraven för att erhålla ett kvalifikationsbevis. Enligt SeQF ska kvalifikationers innehåll (krav) beskrivas som resultat av lärande i samma tre kategorier som SeQF:s nivåbeskrivningar: <i>kunskaper, färdigheter, och ansvar och självständighet</i>. I SeQF:s förordning definieras en kvalifikation som ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet. (se §2 i Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande) I både EQF- och valideringsrekommendationen använder EU följande definition: En kvalifikation är ett formellt resultat av en bedömnings- och bekräftelseprocess varigenom ett behörigt organ fastställer att en person har uppnått läranderesultat enligt en viss standard

	I EU:s definition är "en viss standard" de i förväg fastställda och beskrivna kraven (förväntande/dokumenterade resultat av lärande, på engelska <i>intended learning outcomes</i>).
Delkvalifikation	Kvalifikationer är ofta uppbyggda av flera mindre delar (ibland kallas dessa för moduler). Delkvalifikationer har egna resultat av lärande som är mer detaljerade än de för hela kvalifikationen. Delkvalifikationens resultat av lärande ska vara kopplade (gå att härleda) till hela kvalifikationens övergripande resultat av lärande. Vid en validering kan en individ erhålla ett erkännande både för hela delkvalifikationer (till exempel i form av ett tillgodoräkande av en hel kurs i ett program) och för "del av kvalifikation". I valideringssammanhang kan en del av en kvalifikation vara en mindre del än en delkvalifikation, till exempel för vissa av de i förväg fastställda läranderesultaten i en delkvalifikation.
Kvalifikationsbevis	Ett kvalifikationsbevis är det bevis som en individ får som en bekräftelse på att hen har bedömts uppnå en kvalifikations i förväg fastställda krav (kvalifikationens resultat av lärande). Ett kvalifikationsbevis är alltså ett kvitto på att innehavaren av beviset har en viss kompetens (kunnande). Exempel på kvalifikationsbevis kan vara examens- och utbildningsbevis, diplom, certifikat, yrkesbevis, mm. Kvalifikationsbevis kan utfärdas både analogt (på papper) eller digitalt (digital merit, jmf med engelskans <i>digital credentials</i>).
Resultat av lärande (läranderesultat)	Begreppet <i>resultat av lärande</i> kommer av engelskans <i>learning outcomes</i> och på svenska används oftast begreppet läranderesultat som betyder samma sak. Läranderesultat kan enkelt sägas vara ett sätt att beskriva: ○ krav på kompetens, och ○ utbildningsmål Inom EU används den här definitionen: läranderesultat beskriver vad en individ förväntas veta, förstå och kunna göra efter en lärandeprocess och uttrycks i form av kunskaper, färdigheter och ansvar och självständighet. När resultat av lärande/läranderesultat används i anslutning till SeQF och kvalifikationsbegreppet är det i förväg fastställda (dokumenterade) läranderesultat som avses, alltså förväntade läranderesultat, det som på engelska kallas <i>intended learning outcomes</i>. Jämför med kunnande som är individens uppnådda läranderesultat (som används kopplat till validering). Resultat av lärande kallas inom utbildningssystemet för till exempel lärandemål, utbildningsmål, examensmål, med mera.
Nivåbeskrivning (deskriptor)	Varje nivå i SeQF har övergripande beskrivningar i kategorierna kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet. Dessa nivåbeskrivningar kallas ibland också deskriptorer. När nivå för en specifik kvalifikation ska bedömas, jämförs kvalifikationens läranderesultat med nivåbeskrivningarna för att avgöra vilken nivå enligt SeQF kvalifikationen bäst motsvarar.

Kunskaper, färdigheter och ansvar och självständighet	I SeQF och i de kvalifikationer som har en nivå enligt SeQF används tre kategorier som läranderesultat ska beskrivas i. I SeQF-sammanhang definieras de enligt nedan: Kunskaper: resultatet av tillgodogörande av information genom lärande. Kunskaper utgörs av fakta, principer, teorier och praxis som är kopplade till ett arbets- eller studieområde. Kunskap är teoretisk eller faktabaserad. Färdigheter: förmåga att tillämpa kunskaper och beprövad erfarenhet för att utföra uppgifter och lösa problem. Färdigheter är kognitiva (inbegriper logiskt, intuitivt och kreativt tänkande) eller praktiska (inbegriper manuell skicklighet och användning av metoder, material, verktyg och redskap). Ansvar och självständighet: en individs förmåga att tillämpa kunskaper och färdigheter självständigt och ansvarsfullt. (Ansvar och självständighet kallades tidigare för <i>kompetenser</i>)
Validering	Validering syftar till att synliggöra och erkänna en individs kunnande (reella kompetens) oberoende av var, när och hur kunnandet utvecklats. Enligt valideringsförordningen är validering en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning. Validering ska kunna leda till en hel eller delar av en kvalifikation med nivå enligt SeQF eller till behörighet till en utbildning som kan leda till en sådan kvalifikation (eller del av). Valideringsförordning (2022:1549) Sveriges riksdag (riksdagen.se)
Bedömning	Bedömning innebär att avgöra om en individs kunnande motsvarar i förväg fastställda krav. För att en individ ska kunna erhålla ett kvalifikationsbevis, till exempel en examen, ett certifikat, betyg eller ett utbildningsbevis måste en bedömning ske, för att säkerställa att individen når upp till kraven i en kvalifikation eller del av kvalifikation. Bedömning används även vid till exempel betygssättning, examinering och validering. Metoderna som används vid en validering är vanligtvis samma som vid till exempel betygssättning. Metoder för bedömning behöver vara anpassade efter sammanhanget där bedömningen genomförs. En bedömning är det andra steget i en validering. Bedömning ska genomföras med hjälp av relevanta och tillförlitliga bedömningsmetoder. I en validering ska bedömningen genomföras av en person som har ämnes- eller yrkeskompetens inom området, se valideringsförordningen.
Kompetens	Förmåga att använda kunskaper och färdigheter för att lösa uppgifter i givna sammanhang med den kvalitet som det specifika sammanhanget kräver. Kompetens ska ses som ett övergripande begrepp som inbegriper <i>kunskaper, färdigheter och ansvar och självständighet</i>.

Kunnande	Individens resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet. Kunnande är individens uppnådda läranderesultat som på engelska kallas för <i>achieved learning outcomes</i> . En individs kunnande är ett resultat av <i>tidigare lärande</i> oavsett var lärandet har ägt rum och oavsett om hen har formella bevis på den eller inte. Se <i>reell kompetens</i> .
Reell kompetens	Den samlade, faktiska kompetens en person har utvecklat oavsett var, när och hur den har utvecklats och oavsett om hen har formella bevis på den eller inte. Se <i>kunnande</i> .
Tidigare lärande	Allt lärande fram till ett bedömningstillfälle. Lärandet kan ha skett i olika sammanhang, alltså formellt, icke-formellt eller informellt. Jämför med begreppen <i>kunnande</i> och <i>reell kompetens</i> . <i>Formellt lärande</i> är lärande som äger rum inom det formella utbildningssystemet, som är avsiktligt och planerat, där det finns tydliga mål för lärandet och som kan leda till en examen, betyg, med mera. <i>Icke-formellt lärande</i> är lärande som sker utanför det formella utbildningssystemet men som även det är avsiktligt och planerat. Icke-formellt lärande kan vara kompetensutveckling, kurser, studiecirklar, och liknande. <i>Informellt lärande</i> är det lärande som sker i vardagen, på jobbet, i fritidsaktiviteter och som inte är planerat eller har i förväg uppsatta mål. Informellt lärande kan ske både medvetet eller omedvetet och är ofta oavsiktligt.
Branschvalidering	Det är branschernas krav på yrkeskompetens som är i fokus vid branschvalidering, det vill säga sådan kompetens som efterfrågas i arbetslivet och som gör en individ anställningsbar inom ett yrkesområde eller i en yrkesroll. För en valideringsmodell framtagen av en specifik bransch används begreppet branschmodell. En branschmodell bör omfatta: • den kvalifikation/kompetensstandard som används som referens för bedömning • metoder för kartläggning och bedömning • förankring med relevanta intressenter • systematiskt kvalitetsarbete • kompetenskrav för de som arbetar med genomförandet av validering, till exempel yrkesbedömare • hur valideringsutförare utses
Kompetensstandard	Specifik samling i förväg fastställda krav på kunskaper, färdigheter och ansvar och självständighet. Kallas ibland även yrkes- eller jobbprofil. I de fall en sådan standard har ett beslut om nivå enligt SeQF kallas den för kvalifikation .

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se